

LANDSTINGSREVISIONEN

Grundläggande granskning år 2017 av måltidsnämnden

Rapport Gr 06/2017

Mars 2018
Ingrid Lindberg, revisionskontoret
Jonas Hansson, revisionskontoret
Diarienummer: REV 20:2–2017

Innehåll

1. SAMMANFATTANDE ANALYS.....	3
1.1. MÅLUPPFYLLELSE.....	3
1.2. STYRNING	3
1.3. REKOMMENDATIONER	3
2. BAKGRUND	4
2.1. IAKTTAGELSER I 2016 ÅRS GRANSKNING	4
2.2. REVISIONSFRÅGOR OCH METOD	4
2.3. AVGRÄNSNING.....	5
2.4. REVISIONSKRITERIER	5
3. NÄMNDENS UPPDRAG	5
3.1. KOMMUNALLAGEN	5
3.2. FULLMÄKTIGES REGLEMENTE FÖR NÄMNDEN.....	5
3.3. SAMVERKANSAVTAL	5
3.4. NÄMNDENS VERKSAMHETSPLAN	6
4. NÄMNDENS VERKSAMHET UNDER ÅR 2017.....	7
4.1. NÄMNDENS STYRDOKUMENT OCH PROTOKOLL	7
4.2. NÄMNDENS EKONOMISTYRNING	7
4.3. NÄMNDENS ARBETE MED INTERN KONTROLL.....	9
4.4. NÄMNDENS UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETSMÅL.....	10
4.4.1. Delårsrapporter.....	10
4.4.2. Årsrapport.....	10
4.5. ÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV IAKTTAGELSER ÅR 2016.....	10
5. SVAR PÅ REVISIONSFRÅGOR.....	11
5.1. REKOMMENDATIONER	11

1. Sammanfattande analys

1.1. Måluppfyllelse

Vår bedömning är att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2017. Vår granskning visar att nämnden i hög grad uppfyllde sina målsättningar och att dessa var i enlighet med övergripande mål för Skellefteå kommun. Vår bedömning är dock liksom föregående år att målvärden går att förtydliga för en tydligare målstyrning.

Nämnden redovisade ett överskott på 0,7 miljoner för år 2017. Detta innebar att nämndens balanserade underskott uppgick till -0,7 miljoner kronor vid 2017 års utgång.

1.2. Styrning

Nämnden hade formulerat mål som var mätbara och gick att följa upp. Redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten var väl strukturerad. Vår bedömning är dock att målen går att utveckla med tydligare målvärden.

Nämnden hade i hög grad beslutat om grundläggande styrdokument.

Det är positivt att det framgick av protokoll att nämnden tagit del av den ekonomiska uppföljningen och gjort bedömningar av resultatutvecklingen.

Nämndens arbete med den interna kontrollen var väl strukturerat. Vi bedömer att nämnden säkerställt att kontroller i planen blivit genomförda med tillräcklig kvalitet.

Vår bedömning är att nämnden inte vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av iakttagelserna i föregående års granskning.

Vår samlade bedömning är att nämnden i allt väsentligt hade en tillräcklig styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

1.3. Rekommendationer

Vi rekommenderar nämnden att arbeta med följande förbättringsområden:

- Fortsätt utveckla verksamhetsplanen med tydligare målvärden.
- Utveckla den ekonomiska redovisningen så att det tydligare framgår vad som är årets resultat jämfört med budget och vad som är ackumulerat resultat.

I nästa års granskning kommer vi att följa upp lämnade rekommendationer.

2. Bakgrund

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med mål, beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelserna och nämnderna ansvarar också för återrapporteringen till fullmäktige.

Revisorerna ska enligt kommunallagen årligen granska styrelser och nämnder. Revisorerna ska pröva om styrelser och nämnder säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna har i sin granskningsplan för år 2017 beslutat att genomföra en grundläggande granskning av landstingets samtliga styrelser och nämnder. Denna rapport avser måltidsnämnden.

2.1. Iakttagelser i 2016 års granskning

Revisorerna bedömde att måltidsnämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2016. Det var positivt att nämnden hade formulerat mål som var mätbara och gick att följa upp. Revisorerna bedömde dock att målen gick att utveckla för en mer tydlig målstyrning.

Revisorernas bedömning var att måltidsnämnden i allt väsentligt hade en tillfredsställande styrning och kontroll över sin verksamhet år 2016.

I förra årets granskning rekommenderade revisorerna nämnden att utveckla verksamhetsplanen med tydligare mål. Med anledning av att Skellefteå kommun beslutat om en ny målstyrningsmodell samt förbättrade möjligheter för verksamheterna att rapportera delar av indikatorerna bedömde nämnden att rapporten inte föranledde någon ytterligare åtgärd.

2.2. Revisionsfrågor och metod

Syftet med granskningen är att ge underlag till revisorerna för deras ansvarsprövning av nämnden. Den första revisionsfrågan som granskningen ska besvara är om nämndens måluppfyllelse för år 2017 varit tillräcklig.

Den andra revisionsfrågan är om nämnden har haft en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten inom sitt ansvarsområde. För denna del har vi formulerat följande underliggande revisionsfrågor:

- Är måltidsnämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?
- Har måltidsnämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?
- Har måltidsnämnden agerat tillräckligt med anledning av rekommendationerna i föregående års granskning?

Granskningen har genomförts med stöd av revisionskontorets program för årlig granskning av nämnd. Programmet innehåller delar för granskning av nämndernas verksamhetsplaner, protokoll, delårsrapporter, årsrapporter, ekonomistyrning, arbete med intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar.

Rapporten har kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig person inom revisionskontoret samt att tjänstemän inom nämndens område fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportens innehåll.

2.3. Avgränsning

Granskningen avser måltidsnämndens verksamhet år 2017.

2.4. Revisionskriterier

Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår från:

1. Kommunallagen
2. Samverkansavtal mellan landstinget och Skellefteå kommun
3. Fullmäktiges reglemente för nämnden
4. Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till nämnden
5. Landstingsstyrelsens anvisningar

3. Nämndens uppdrag

Skellefteå kommun har tillsammans med Västerbottens läns landsting bildat en gemensam måltidsnämnd från och med år 2014. Måltidsnämnden ansvarar för måltidsproduktionen vid Skellefteå sjukhus. Syftet med nämnden är att åstadkomma kostnadseffektiv måltidsverksamhet med hög kvalitet.

3.1. Kommunallagen

Nämnden har enligt kommunallagens 6 kap 7 § ansvar för att bedriva verksamheten inom sitt ansvarsområde i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

3.2. Fullmäktiges reglemente för nämnden

Landstingsfullmäktige och Skellefteå kommunfullmäktige fastställde år 2014 ett reglemente för gemensam måltidsnämnd. Av reglementet framgår att Skellefteå kommun är värdkommun och att nämnden ingår i Skellefteå kommuns organisation. Den gemensamma nämnden har ansvar för kostproduktion på det sätt som anges i samverkansavtalet.

3.3. Samverkansavtal

Av samverkansavtalet framgår att Skellefteå kommun är värdkommun och att den gemensamma måltidsnämnden ingår dess organisation. Kommunen är arbetsgivare för personalen och ansvarar för beredning och verkställighet av nämndens beslut. Skellefteå kommun fastställer budgeten för den gemensamma nämnden i samråd med Västerbottens läns landsting. Verksamheterna ska månadsvis faktureras för sina förbrukade måltidsportioner baserat på det kalkylerade snittpriset för angiven årsvolym enligt budget. Eventuella över- eller underskott ska regleras årligen och fördelas proportionellt utifrån beställd volym. Nämnden ska inför varje tertiäl- respektive årsbokslut rapportera verksamhet och ekonomisk ställning till kommun- och landstingsstyrelsen.

3.4. Nämndens verksamhetsplan

Måltidsnämnden hade fastställt två övergripande mål i sin verksamhetsplan för år 2017. Verksamhetsplanen följde den struktur för mål och resultatstyrning som används inom Skellefteå kommun.

Nämnden utgick från måluppfyllelsen år 2016 och formulerade utifrån detta mål för år 2017. Principen var att en förbättring mot 2016 års resultat innebär att målet uppfylldes.

1. Nöjdare kunder genom medskapande

Nämnden beslutade att följa upp målet via tre kundundersökningar som skulle utvecklas positivt.

- Mat på äldreboende
- Matlådor till hemmaboende
- Mat till landstingets avdelningar

2. Begränsad klimatpåverkan inom livsmedel

Nämnden beslutade att följa upp målet via fyra indikatorer som skulle utvecklas positivt.

- Andel mat lagad från grunden
- Andel närproducerade livsmedel
- Andel ekologiska livsmedel
- Andel fairtrademärkta produkter

Vår kommentar

Det är positivt att nämnden formulerat mål som var mätbara och gick att följa upp. Målen i nämndens verksamhetsplan för år 2017 var relaterade till nämndens resultat för år 2016. Målen var formulerade så att en förbättring mot föregående år innebär att målet uppfylldes. Vår bedömning är att målsättningarna går att utveckla för en tydligare styrning av vad som förväntas uppnås.

4. Nämndens verksamhet under år 2017

4.1. Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har under år 2017 haft 4 protokollförda sammanträden. I tabellen nedan finns en sammanställning över i vilken grad nämnden beslutat eller säkerställt att det fanns grundläggande styrdokument för sitt ansvarsområde.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Verksamhetsplan år 2017	Ja	2016-09-12, § 18 Nämnden beslutade om sina mål för år 2017.
Budget år 2017	Ja	2016-12-05 § 24
Underlag för landstingsplan och budget för år 2017	Ja	2015-12-08, § 22 Enligt Skellefteå kommuns rutin
Internkontrollplan 2017	Ja	2016-09-12 § 17
Delegationsordning	Ja	2015-12-08, § 23
Attestordning	Ja	2016-12-05, § 24 (Godkännande) 2017-09-13, § 17 (Uppföljning)
Dokumenthanteringsplan	Ja	2016-12-05 § 26
Rutin för ärendebereidning	Ja	2017-05-09, § 10
Rutin för att anmäla delegationsbeslut	Nej	
Delårsrapport 1	Ja	2017-05-09, § 6
Delårsrapport 2	Ja	2017-09-13, § 16
Årsredovisning år 2017	Ja	2018-02-12, § 1

Vår kommentar

Nämnden har i hög grad beslutat om grundläggande dokument för sin verksamhet. Nämnden saknade dock en fastställd rutin för att återanmäla delegationsbeslut samt en beslutad attestordning.

Den gemensamma nämnden ingår i Skellefteå kommuns organisation. Nämnden har tidigare beskrivit att det kan vara svårt att administrativt följa båda myndigheternas rutiner för uppföljningar. Positivt var att nämnden hade beslutat om en tidplan för uppföljning och planering som skulle uppdateras årligen med syfte att säkerställa återrapportering till landstinget.

4.2. Nämndens ekonomistyrning

Tillbakablick på år 2016

Vid årets slut redovisade nämnden ett positivt resultat på 100 000 kr mot budget. Detta innebar enligt nämndens årsrapport att det balanserade underskottet uppgick till -1,5 miljoner kronor. Nämnden äskade om att balansera resultatet till år 2017.

Nämndens beredning av 2017 års budget

I sitt underlag för budget 2017 beskrev nämnden att Skellefteå kommuns interna priser enligt budgetanvisningarna fick höjas med maximalt 1,0 procent. Nämnden beräknade att livsmedelspriserna skulle höjas med mer än 1,5 procent. Detta ställde enligt nämnden effektiviseringskrav på verksamheten. Vidare beskrev nämnden att måltidsverksamheten var till fullo intäktsfinansierad av Skellefteå kommun och Västerbottens läns landsting. Nämnden bedömde att den skulle klara verksamheten under år 2017 utan att höja priserna.

Nämndens agerande under år 2017

Måltidsnämnden har tagit del av ekonomiska tertialrapporter under år 2017. Resultatet per april visade på ett underskott på -0,5 miljoner kronor. Nämnden beskrev dock i texten i delårsrapporten att verksamheten redovisade ett överskott per april. Vid den första tertialrapporten bedömde nämnden att det ekonomiska resultatet vid årets slut skulle innebära ett mindre överskott. Detta skulle reducera det balanserade underskottet från tidigare år.

Resultatet per augusti visade på ett underskott på -1,5 miljoner kronor. Även vid den andra tertialrapporten bedömde nämnden att det skulle bli ett mindre överskott vid årets slut. Nämnden gjorde bedömningen att överskottet skulle öka kommande år vilket skulle reducera det ackumulerade underskottet från tidigare år enligt plan.

Vid årets slut redovisade nämnden ett positivt resultat med 0,7 miljoner kronor. Detta innebar enligt nämndens redovisning att det balanserade underskottet reducerades till -0,7 miljoner kronor. Nämnden äskade om att balansera resultatet till år 2018.

Vår kommentar

Av nämndens ekonomiska redovisning framgick inte tydligt vad som var årets resultat jämfört med budget. Detta försvårar för läsaren att bedöma nämndens måluppfyllelse för år 2017. En uppgift om årets budget för varje ingående post i resultaträkningen skulle underlätta bedömningen av årets resultat. Nämnden har lagt till en post benämnd årsbudget på sista raden för att beräkna det ackumulerade underskottet. Vår bedömning är att benämningen årsbudget var otydlig. Beloppet som nämnden benämnde årsbudget innehöll nämndens totala ackumulerade underskott från tidigare år samt årets budget för den politiska verksamheten. Enligt nämndens plan för inarbetande av underskott skulle underskottet vara återställt till år 2020.

Det var positivt att det framgick av protokoll att nämnden tagit del av den ekonomiska uppföljningen och gjort bedömningar av resultatutvecklingen. Nämnden gjorde bedömningen att resultatet skulle vara positivt vid årets slut i båda delårsrapporterna. Nämnden förklarade inte vad underskotten i de båda delårsrapporterna berodde på.

Vi rekommenderar nämnden att utveckla den ekonomiska redovisningen. Det bör tydligt framgå vad som är årets resultat jämfört med budget och vad som är det ackumulerade resultatet jämfört med budget.

4.3. Nämndens arbete med intern kontroll

Av kommunallagens 6 kap. 7§ framgår att nämnden ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnden har i beslut om internkontrollplan utgått från Skellefteå kommuns riktlinjer för arbete med intern kontroll.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
1. Har nämnden upprättat en organisation för arbetet med den interna kontrollen?	Ja	
2. Har nämnden säkerställt att det finns dokumenterade riskbedömningar?	Ja	
3. Har nämnden beslutat om en internkontrollplan?	Ja	2016-09-12, §17
4. Har nämnden säkerställt att internkontrollplanen beskriver vilka kontroller som ska genomföras, vilka metoder som ska användas, vem som har ansvar för kontrollerna och när uppföljning ska vara genomförd?	Ja	
5. Har nämnden säkerställt att kontroller i internkontrollplanen är genomförda med tillräcklig kvalitet?	Ja	
6. Har nämnden bedömt resultatet av genomförd uppföljning av intern kontroll?	Ja	Nämnden gör dock ingen analys av systemet för intern kontroll.
7. Har nämnden beslutat om tillräckliga åtgärder i händelse av att den interna kontrollen visat på brister?	Ja	
8. Har nämnden i samband med delårsrapporten per augusti följt upp arbetet med den interna kontrollen?	Nej	Det framgick av nämndens delårsrapport att kontrollerna avrapporterats i samband med årsrapporten.
9. Har nämnden senast i samband med årsredovisningen till landstingsstyrelsen rapporterat om resultatet från sin uppföljning av den interna kontrollen?	Ja	2018-02-12, §2

Vår kommentar

Nämndens arbete med den interna kontrollen var väl strukturerat. Vi bedömer att nämnden säkerställt att kontroller i planen blivit genomförda med tillräcklig kvalitet.

4.4. Nämndens uppföljning av verksamhetsmål

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om det ekonomiska resultatet är förenligt med fullmäktiges beslut och om verksamheten drivits inom uppsatta mål.

4.4.1. Delårsrapporter

Måltidsnämnden har beslutat om två delårsrapporter för år 2017. I delårsrapporten per 30 april gjorde nämnden bedömningen att nämndens båda övergripande mål skulle vara uppfyllda vid årets slut. För ett av nämndens övergripande mål hade det dock inte gjorts någon mätning av de underliggande indikatorerna per april.

I delårsrapporten per 31 augusti gjorde nämnden samma bedömning som i den första delårsrapporten. Mätningar saknades enligt vår bedömning fortfarande för ett av målens underliggande indikatorer.

4.4.2. Årsrapport

Årsrapporten följde de anvisningar som nämnden fått från Skellefteå kommun. Rapporten beskrev måltidsverksamheten under år 2017. Mål och resultat var redovisade i tabell med färgskala. Nämnden hade bedömt sitt resultat i tre skalor; grönt om målet var uppnått, gult om målet var delvis uppnått och rött om målet inte hade uppfyllts. Nämnden bedömde att de båda övergripande målen var uppfyllda. Av de sju underliggande indikatorerna hade fem uppfyllts helt, en var delvis uppfylld och en var inte uppfylld.

Vår kommentar

För ett av sina övergripande mål har nämnden gjort en prognos i delårsrapporterna utan att först göra en mätning av de underliggande indikatorerna. Vår bedömning är att det inte går att göra en prognos av måluppfyllelsen utan att först göra en mätning av målet.

Vår bedömning är att nämndens samtliga mål var mätbara. Positivt var också att nämnden redovisat orsaker till avvikelser.

Vår bedömning är att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2017 utifrån hur målen var uppställda. Vidare bedömer vi att nämnden hade en tillfredsställande redovisning av sina mål.

4.5. Åtgärder med anledning av iakttagelser år 2016

I 2016 års granskning rekommenderade revisorerna att måltidsnämnden skulle utveckla verksamhetsplanen med tydligare mål. Måltidsnämndens mål för år 2017 var uppbyggda på samma sätt som tidigare år där en ökning jämfört med föregående år innebar att målen uppnåddes. För att få en styrande effekt bedömer vi att nämnden bör bestämma nivån på sina målvär-

den. I något fall har resultatet ökat marginellt och i något fall visar utfallet på en negativ trend. I ett fall är målet nytt och mätningar har inte genomförts tidigare. Detta gör att det blir svårt för läsaren att bedöma om tillräcklig utveckling har skett.

Vår bedömning är att måltidsnämnden inte har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av iakttagelserna år 2016.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse år 2017. Vår granskning visar att nämnden i hög grad uppfyllde sina målsättningar och att dessa var i enlighet med övergripande mål i Skellefteå kommun.

Vår samlade bedömning är att nämnden i allt väsentligt hade en tillfredställande styrning och kontroll över sitt ansvarsområde.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Är nämndens måluppfyllelse tillräcklig?	Ja	Vår bedömning är att nämnden hade en tillräcklig måluppfyllelse för år 2017 utifrån hur målen var uppställda.
Är nämndens redovisning av måluppfyllelse tillräckligt utvecklad?	Ja	Nämnden hade formulerat mål som var mätbara och gick att följa upp. Redovisningen av måluppfyllelsen i årsrapporten var väl strukturerad.
Har nämnden metoder och system som säkerställer att beslut blir genomförda och regler efterlevs?	Ja	
Har nämnden agerat tillräckligt med anledning av revisorernas rekommendationer i 2016 års granskning.	Nej	Den brist som uppmärksammades i 2016 års granskning kvarstår.

5.1. Rekommendationer

Vi rekommenderar gemensamma måltidsnämnden att arbeta med följande förbättringsområden:

- Fortsätt utveckla verksamhetsplanen med tydligare målvärden.
- Utveckla den ekonomiska redovisningen så att det tydligare framgår vad som är årets resultat jämfört med budget och vad som är ackumulerat resultat.

Umeå den 20 mars 2018

Ingrid Lindberg
Revisor
Västerbottens läns landsting